

Lisa 1. Kuressaare linna jäätmemajanduse hetkeolukord

1 Kuressaare linna üldandmed

Kuressaare linna elanikeregistris on 1. jaanuari 2014 seisuga 14 070 inimest. Kuressaare linna haldusterritooriumi pindala on 15,04 km², mis on täies ulatuses tiheasustusala. Linna keskmine asustustihedus on 935 in/km². Kortermaju on Kuressaares 426 ja eramaju 1947 (vt Tabel 1).

Tabel 1. Kortermajade ja ühepereelamute arv Kuressaares 2014. aastal (Ehitusregister)

Hoone tüüp	Arv	Eluruumide arv kokku
ühepereelamud	1947	1947
mitme korteriga elamud	426	4567 (korterit)

Kuressaare on Saaremaa ainus linn, mistõttu on tegemist maakonna tõmbekeskusega, kuhu tullaakse tööle, kooli, meelt lahutama ja sisseoste tegema kogu maakonnast. Kuressaarele on iseloomulik elanikkonna suurenemine suveperioodil niinimetatud suvesaarlaste arvelt. Jäätmetekke seisukohast on olulised ka hooajalised turistid. Peamised majandusharud Kuressaares on turism, teenindus, toiduainetööstus ja elektroonikatööstus.

Kuressaare linnas tekkivate jäätmekoguste andmed aastate ja jäätmeliikide löikes on kättesaadavad jäätmearuandluse infosüsteemist (<https://jats.keskkonnainfo.ee/>). Statistilistest andmetest selgub, et Kuressaare majapidamistes tekkis 2013. aastal keskmiselt 214 kg jäätmeid elaniku kohta aastas, sh sortimata segaolmejäätmeid 114 kg elaniku kohta aastas (vt Tabel 2).

Tabel 2. Jäätmetekke näitajad Kuressaare majapidamistes aastatel 2009-2013

Aasta	Elanike arv	Jäätmeteke majapidamistes, tonni	Kogu jäätmeteke majapidamistes elaniku kohta, kg	Segaolmejäätmete teke majapidamistes elaniku kohta, kg	Liigiti kogutud jäätmete % majapidamiste jäätmetekkest
2009	15 074	2262	150	111	26
2010	14 925	2014	135	102	25
2011	14 706	2792	190	106	44
2012	14 588	2861	196	104	47
2013	14 070	3004	214	114	47

Ettevõtetes tekkivate jäätmete kogused on jäätmearuandluses väga hüplikud, erinedes näiteks aastatel 2011 ja 2012 enam kui kahekordselt. Sellist hüplikkust põhjustavad eelkõige tee-ehitus ja muud ehitustööd (nt 2011. aastal tekkis Kuressaares 16 000 tonni süvenduspinnast, 2012. aastal aga seda jäätmeliiki ei tekkinud üldse). Täpsemad andmed Kuressaare ettevõtetes tekkinud jäätmete kohta on toodud Tabel 3. Segaolmejäätmete teke ettevõtetes on aastate jooksul olnud suhteliselt stabiilne, kuid märgatav suurenemine on toimunud 2013. aastal.

Tabel 3. Ettevõtete jäätmete Kuressaares aastatel 2009-2013

Aasta	Jäätmete ettevõtetes, tonni	Segaolmejäätmete ettevõtetes, tonni
2009	50 087	1997
2010	22 226	1821
2011	38 825	2000
2012	15 730	1973
2013	32 252	2471

2 Kuressaare linna eelmise perioodi jäätmekavas seatud eesmärkide saavutamine

Kuressaare linna jäätmekavas aastateks 2009–2013 seatud eesmärkide täitmise hindamisel tuleb tõdeda, et mitmete eesmärkide täitmise kohta puudub ülevaade (näiteks ettevõtete jäätmekäitluse arendamine, kodumajapidamistes ja ettevõtetes tekkivate ohtlike jäätmete ja probleemtoodete kohtsortimine, tekkivate jäätmete taaskasutamine vähemalt 30% ulatuses, ohtlike jäätmete käitlemise lõpetamine vastavat litsentsi mitte omavate isikute poolt, tekitatud jäätmetest maksimaalse koguse toomine jäätmekäitlussüsteemi).

Eelmisel jäätmekava perioodil seatud eesmärkidest mõned on täidetud, kuid nende elluviimist tuleb kindlasti jätkata (elanikkonna kepskonnateadlikkuse tõstmine, keskkonnasõbralike harjumuste juurutamine, biolagunevate jäätmete ja pakendite kohtsortimine, koostöös taaskasutusorganisatsioonidega pakendijäätmete kogumisvõrgustiku arendamine, pakendijäätmete liigiti kogumise edendamine korter- ja ridaelamute juures, kontrolli saavutamine ehitusjäätmete tekke üle, kõikide jäätmevaldajate liitmine korraldatud jäätmeveoga, võimalikult suure jäätmete taaskasutuse määra kindlustamine).

Eelmises jäätmekavas püstitatud eesmärkidest täidetuks võib pidada muuhulgas jäätmevaldajate registri ajakohast pidamist, avalikel haljasaladel tekkivate haljastusjäätmete kompostimist 100% ulatuses, Kuressaare linna elanike poolt tekitatud biolagunevate jäätmete suunamist taaskasutusse 75% ulatuses ja jäätmetest minimaalse koguse ladestamist prügilasse.

Täitmata eesmärkideks on koduaedades tekkivate aia- ja haljastusjäätmete koguste vähendamiseks kohapealse kompostimise propageerimine, kontrolli saavutamine kõikide ohtlike jäätmeid tekitavate ettevõtete üle ja tootjavastutusprintsipi propageerimine.

3 Jäätmekäitluse korraldus Kuressaares

Kuressaare linnas on alates 1. jaanuarist 2005 kehtestatud korraldatud jäätmevedu¹, korraldatud jäätmevedu (KJV) rakendus 2006. aastal. 2014. aastal viidi läbi kaks jäätmealast hanget koos Kaarma vallaga – hange Kuressaare linnast ja Kaarma vallast KJV raames

¹ [Kuressaare linna jäätmehoolduseeskiri aastast 2005 \(kehtetu\)](#)

kogutud jäätmete käitluskoha leidmiseks (eRHR viitenumber 148975) ja hange jäätmete vedaja leidmiseks (viitenumber 150654).

Kuressaare linna jäätmehoolduseeskirja uuendati viimati 2014. aasta aprillis (biojätmete käitlemise punkti muudeti oktoobris 2014). Eeskiri ühendati korraldatud jäätmeveo korraga, viidi kooskõlla vahepeal muutunud ülemate õigusaktidega ning osaliselt ka täpsustati kehtivaid nõudeid.

Pakendite eraldi kogumise kohustus jõustus 1. maist 2005. Avalike pakendipunktide kaudu kogutakse pakendeid aastast 2008. 2014. aastast peavad avalikud pakendipunktid asuma muuhulgas kaupluste juures, mis tegelevad pakendatud kauba müümisega. Igas pakendipunktis peab olema vähemalt kolm erinevat pakendikonteinerit erinevate pakendimaterjalide kogumiseks (klaaspakend, paber- ja kartongpakend, segapakend).

Paberi ja kartongi eraldikogumiseks mahuti omamise kohustus tekkis elamumaa sihtotstarbelistel kinnistutel (ridaelamutes, korterelamutes, kus on 12 ja enam korterit ning kaugküte või vedelkütust kasutav lokaalküte) 1. juulil 2009. Alates 1. jaanuarist 2011 laienes see nõue ka kinnistutele, kus on vähemalt 5 korterit. Alates 2010. aasta 1. jaanuarist tuleb paberit ja kartongi eraldi koguda ka mitteelamumaa sihtotstarbega kinnistutel, kui paberit ja kartongi tekib üle 25 kg nädalas.

Biologunevate jäätmete eraldikogumiseks mahuti omamise kohustus tekkis 1. jaanuarist 2010 elamumaa sihtotstarbelisel kinnistutel, kus on vähemalt 12 korterit ning laienes 1. jaanuarist 2011 vähemalt 5 korteriga kinnistutele. 2014. aasta augustist tuleb biojätmeid eraldi koguda ka kinnistutel, kus biojätmeid tekib nädalas enam kui 25 kg või kui kinnistul tegutseb vähemalt 25 istekohaga toitlustusettevõtte või lasteaed, kool või vähemalt 112-kohaline haigla.

Ehitusjäätmete käitlemise kontrolli alla saamiseks kehtestati 2014. aastal vastu võetud jäätmehoolduseeskirjaga lisanõuded ehitus- ja lammutusjäätmete käitlemisele. Koos ehitusprojektiga tuleb linnavalitsusele esitada andmed ehitamisel või lammutamisel eeldatavasti tekkivate jäätmete koguse ja nende käitlemise kohta kui ehitusjäätmeid tekib arvatavalt üle 10 m³. Samal juhul tuleb ehitise kasutusloa taotlusele lisada linnavalitsuses kinnitatud ehitusjäätmete õiend, mis võimaldab linnavalitsusel kontrollida ehitusjäätmete käitlemise seaduslikkust.

Lisaks jäätmehoolduseeskirjale² käsitlevad jäätmemajandust järgmised Kuressaare õigusaktid:

- [Jäätmevaldajate registri pidamise põhimäärus](#), mille alusel on registrisse kantud Kuressaare linna jäätmevaldajad.
- [Heakorra eeskiri](#), mille kohaselt avaliku ürituse või avaliku koosoleku korraldajal tuleb ürituse toimumise kohta paigaldada ürituse toimumise ajaks vajalikul hulgal välikäimlaid ja pealt suletavaid prügikaste ning kindlustada nende nõuetekohane hooldus ja tühjendamine. Müügikoha omanik on kohustatud paigaldama müügikoha teenindamiseks vajalikud prügikastid ja korraldama nende regulaarse tühjendamise ning hoolduse. Linnavalitsuse vastava nõude esitamisel tuleb prügikast paigaldada ka kaubandus- ja teenindusettevõtte ukse kõrvale.
- [Kaevetööde eeskiri](#), mille kohaselt teedelt väljakaevatud materjal tuleb koheselt vedada Kuressaare Linnamajanduse ladustamisplatsidele.

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/409052014014?leiaKehtiv>

Vastavalt Kuressaare linna jäätmehoolduseeskirjale tuleb alates 2020. aasta 1. jaanuarist taaskasutada:

1) kodumajapidamisest pärinevaid paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmeid ja muid liigiti kogutud kodumajapidamisest pärinevaid jäätmeid ning muudest allikatest pärinevaid samalaadseid jäätmeid, välja arvatud tootmisjäätmed ja põllumajanduslikust tootmisest või metsandusest pärinevad jäätmed, korduskasutuseks ettevalmistamisena ja ringlussevõtuna – vähemalt 50% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas;
2) ehitus- ja lammutusjäätmeid korduskasutuseks ettevalmistamisena, ringlussevõtuna ja muu taaskasutamisenä, sealhulgas jäätmete kasutamisenä kaeveõõnte täitmiseks muude ainete asemel – vähemalt 70% ulatuses nende jäätmete kogumassist kalendriaastas.

3.1 Jäätmekäitluse organisatsiooniline korraldus ja kogumissüsteemid

Kuressaares korraldab jäätmekäitlust Kuressaare Linnavalitsus, jäätmemajandusega tegeleb keskkonnaspetsialist. Linnale lähima Kudjape jäätmejaama haldamist ja ohtlike jäätmete kogumisinge korraldab kolme naaberomavalitsuse poolt moodustatud OÜ Saaremaa Prügila³. Jäätmejaama opereerib pikaajalise rendilepingu⁴ alusel Kudjape Ümberlaadimisjaam OÜ. Kuressaare Linnavalitsuse allasutus Kuressaare Linnamajandus tühjändab avalikke prügikaste bussipeatustes, tänavatel, pargis, kalmistul ja haljasaladel. Linnamajandus tegeleb ka avalike haljasalade hooldamisega ning sealt kogutud haljastusjäätmete käitlemisega Linnamajanduse kompostimisplatsil (Ringtee 9). Korraldatud jäätmevedu teostab AS Ragn-Sells.

Jäätmete üleandmise võimaluste kohta on linnavalitsuses koostatud tabel, mis on avalikult kättesaadav linna kodulehel ja mida pidevalt uuendatakse.

Enamikul korteriühistutest on kohustus pidada vähemalt kolme erinevat konteinerit (segaolmejäätmed, vanapaber ja biojäätmed). Soovitav on pidada ühtlasi ka pakendikonteinerit, et vähendada segaolmejäätmete kogust ja summaarselt korteriühistu kulusid jäätmemajandusele. Üldjuhul hoitakse korteriühistu konteinereid kolmest küljest suletud puidust või tellistest ilma katusea aedikutest. Paraku mitmed sellised aedikud on kas amortiseerunud või ei suuda mahutada kõiki kasutuses olevaid konteinereid, seega tuleb lähiajal rajada uusi funktsionaalseid ja linnapilti sobivaid aedikuid.

3.1.1 Korraldatud jäätmevedu

Segaolmejäätmete, vanapaberi, biojäätmete⁵ ja suurjäätmete kokkukogumiseks linnast on rakendatud korraldatud jäätmevedu. Vastavaid hankeid on Kuressaares läbi viidud kolmel korral (2006, 2009 ja 2014). 2006. ja 2009. aastal võitis hanke OÜ Prügimees, 2014. aastal AS Ragn-Sells, kellel on lepingu kohaselt õigus Kuressaares KJV-ga hõlmatud jäätmeid vedada 1. septembrist 2014 kuni 31. augustini 2016. Kõik jäätmed veetakse käitluskoha hanke võitnud Kudjape Ümberlaadimisjaam OÜ poolt opereeritavasse Kudjape jäätmejaama (kuni 31. juulini 2016).

³ OÜ Saaremaa Prügila osanikud on Kuressaare linn (50,2%), Kaarma vald (46,4%) ja Pihla vald (3,3%).

⁴ Rendileping on sõlmitud 22. septembril 2009 OÜ Saaremaa Prügila ning AS-i Veolia Keskkonnateenused ning tema poolt Kudjape jäätmejaama opereerimiseks asutatud Kudjape Ümberlaadimisjaam OÜ vahel, rendileping kehtib 31. märtsini 2020.

⁵ Korraldatud jäätmeveoga on hõlmatud biolagundatavad köögi- ja sööklajajäätmed ning aia- ja haljastusjäätmed selles ulatuses, mida kogutakse biolagunevate jäätmete mahutisse.

Kuressaare linna, Lääne-Saare valla ja Pihla valla ühine jäätmekava 2015-2020
 Lisa 1. Kuressaare linna jäätmemajanduse hetkeolukord

Paraku ei rakendunud korraldatud jäätmeveo süsteem linnas 2006. aastal selliselt nagu jäätmeseadus ette näeb. Enamik jäätmevaldajatest sõlmis küll jäätmeveolepingu, kuid vedo toimusid valdavalt tellimisel, mitte seaduses ette nähtud veosagedusega (alates 2004. aastast pidi vedu toimuma vähemalt üks kord kuus, alates 2010. aastast vähemalt üks kord nelja nädala jooksul). Ka 2014. aastal on selliseid jäätmevaldajaid, kes on aastal 2006 sõlminud OÜ-ga Prügimees jäätmeveolepingu, kuid ei ole ühtegi korda endale jäätmevedu tellinud või on seda teinud vaid paaril üksikul korral.

2013. aastal hakati jäätmevaldajaid teavitama kohustusest liituda korraldatud jäätmeveoga ja jäätmeseadusest tulenevast veosageduse nõudest. 2014. aasta mai seisuga on jäätmevaldajate registris kokku 2772 jäätmevaldajat ning neist:

- 70,6% on liitunud KJV-ga ja vedu toimub üks kord nelja nädala jooksul või sagedamini
- 3,4% on liitunud, kuid kasutavad kellegi teise konteinerit (ühiskasutuskokkulepe)
- 10,7% on liitunud (jäätmeveoleping on olemas), kuid vedo toimuvad tellimisel, st reeglina harvem, kui üks kord nelja nädala jooksul
- 8,5% on mitteliitunud
- 3,4% on vabastatud (aastaringiselt või perioodiliselt)

Kokkuvõttes oli Kuressaares probleemseid jäätmevaldajaid (tellimisel prügiveoga või mitteliitunud) 2014. aasta maikuu seisuga umbes 19%.

2013. ja 2014 aastal liideti graafikujärgse prügiveoga (veosagedus vähemalt üks kord nelja nädala jooksul) üle 1000 jäätmevaldaja. See võib olla põhjuseks, miks statistilised andmed näitavad segaolmejäätmete tekke märgatavat tõusu nii majapidamistes (elaniku kohta) kui ka ettevõtetes (vt Tabel 4 ja Tabel 5).

Tabel 4. Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete teke majapidamistes aastatel 2009-2013 (tonnides). Sulgudes on toodud jäätmete teke elaniku kohta kilogrammides

Aasta	Segaolmejäätmed (20 03 01)	Vanapaber (20 01 01)	Biojäätmed (20 01 08)	Suurjäätmed (20 03 07)
2009	1673 (111)	44 (3)	0	10 (0,7)
2010	1516 (102)	54 (4)	0	7 (0,5)
2011	1564 (106)	0	156 (11)	11 (0,7)
2012	1510 (104)	0	151 (10)	11 (0,8)
2013	1606 (114)	0	157 (11)	16 (1,1)

Majapidamiste vanapaberi teke ei saa tegelikkuses siiski olla olematu aastatel 2011–2013, ilmselt on tegemist veaga jäätmearuannete esitamisel.

Tabel 5. Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete teke ettevõtetes aastatel 2009-2013 (tonnides)

Aasta	Kogu jäätmete teke	Segaolmejäätmed (20 03 01)	Vanapaber (20 01 01)	Biojäätmed (20 01 08)	Suurjäätmed (20 03 07)
2009	50 087	1997	32	0	5
2010	22 226	1821	23	0	24
2011	38 825	2000	46	9	9
2012	15 730	1973	48	34	15
2013	32 252	2471	8	12	14

Kuni 2013. aastani (k.a) korraldati kevadeti Kuressaare linna (ja Kaarma valla) elanikele olmejäätmete äraandmise sooduspäevi Kudjape jäätmejaamas. Kahel järjestikusel nädalavahetusel oli inimestel võimalik viia jäätmejaama oma olmejäätmeid, makstes selle eest vaid poole vastuvõtutasust. Ülejäänud poole tasus Kuressaare Linnavalitsus. 2014. aastal loobuti sooduspäevade korraldamisest peamiselt põhjusel, et elanikud peaksid oma tekkinud olmejäätmed üle andma korraldatud jäätmeveo raames regulaarselt.

3.1.2 Pakendid

Pakendite kogumisega Kuressaares tegelevad kõik akrediteeritud taaskasutusorganisatsioonid (MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon (ETO), MTÜ Eesti Pakendiringlus (EPR), OÜ Tootjavastutusorganisatsioon (TVO) ja OÜ Eesti Pandipakend).

Pandipakendeid kogutakse kaheksas kohas, neist seitsme puhul on tegemist kaupluse sees või kõrval oleva taaraautomaadiga, ühe puhul on tegemist kesklinnas parklas paikneva taarapunktiga (automaat).

Tagatisrahata pakendite kogumiseks on Kuressaares 2014. aasta detsembri seisuga 22 avalikku pakendipunkti (vt Joonis 1 ja Tabel 6), kokku 69 konteineriga mahus 0,6–4,5 m³. EPR-il on linnas 17 konteinerit, ETO-l 34 konteinerit ja TVO-l 17 konteinerit. Üks pakendiettevõtja ei ole liitunud ühegi TKO-ga ja korraldab ise oma kinnistul pakendite kogumist ja taaskasutamist. Avalikest pakendipunktidest 15-s on olemas eri värvi konteinerid kõigi kolme pakendiliigi eraldi kogumiseks (kollane – segapakend, roheline – klaaspakend, sinine – paber- ja kartongpakend). Viies pakendipunktis on olemas eraldi konteinerid kahe pakendiliigi kogumiseks ning kahes pakendipunktis on ainult üks konteiner. Segapakendi konteiner on olemas kõikides pakendipunktides, seega on igas kogumiskohas tagatud kõigi pakendimaterjalide liikide kogumine vastavalt pakendiseadusele.

Ainsa taaskasutusorganisatsioonina kogub TVO pakendeid ka tekkekohal pakendikotiteenusena (20 majapidamist). Majapidamiste osas ei ole TVO seni paraku olnud valmis teenust laiendama.

Tabel 6. Kuressaare linna pakendipunktide asukohad, pakendikonteinerite liik, maht ja arv ning vastutav taaskasutusorganisatsioon (2014. aasta detsembri seisuga)

Asukoht	Konteineri maht, m ³			Vastutav TKO
	Segapakend	Paber- ja kartongpakend	Klaaspakend	
Uus-Roomassaare 21 (STÜ kauplus)	2,5	2,5	3	ETO
Abaja 12 (STÜ kauplus)	2 x 0,8	1,1	3	ETO
Smuuli 1 (STÜ kauplus)	1,1	1,1	1,5	
Tehnika 5 (STÜ kauplus)	2 x 2,5	1,5	3	ETO
Mooni 2 (Säästumarket)	2 x 1,1	2,5	3	ETO
Kihelkonna mnt 3 (Säästumarket)	3 x 0,8	4,5	3	ETO
Sörve tee 6 (korterimajad)	0,8	1,1	1,5	ETO
Tolli põik	0,8 ja 1,1	1,1	1,5	ETO

Kuressaare linna, Lääne-Saare valla ja Pihlta valla ühine jäätmekava 2015-2020
Lisa 1. Kuressaare linna jäätmemajanduse hetkeolukord

(kortermajad)				
Kitzbergi 2a (parkla)	0,8 ja 1,1	2,5	3	ETO
Tallinna 67 (Selver)	4,5	2,5	2,7	EPR
Tallinna 64 (Maxima)	2,5	2,5	3	EPR
Uus-Roomassaare 35 (Espaki kauplus)	2,5	2,5	2,7	EPR
Aia 66a (kortermajad)	0,6	2 x 0,8	1,2	EPR
Rehe 5 (mööblikauplus)	2,5	2 x 0,8	1,1	EPR
Nooruse 3 (parkla)	2,5	2,5	-	TVO
Kihelkonna mnt 2 (kortermajad)	2,5	2 x 0,8	-	TVO
Smuuli 5 (kortermajad)	2,5	-	-	TVO
Uus 27 (parkla)	2,5	2 x 0,8	1,2	TVO
Marientali tee 33 (kortermajad)	2,5	0,8	-	TVO
Smuuli 7 (kortermajad)	2,5	0,8	-	TVO
Kohtu 22 (muu)	1,1	1,1	-	TVO
Pihlta tee 24 (Makrose kauplus)	1,1	2,5	-	-
Konteinereid kokku	29	25	15	ETO – 34 EPR – 17 TVO -16

Kuressaare linn on sõlminud TVO-ga koostöölepingu 2009. aastal. ETO-ga on Kuressaare linn sõlminud 2006. aastal Ühiste kavatsuste protokoll, millest siiski ei tulene kummalegi osapoolle õiguslikult siduvaid kohustusi. EPR-iga leping puudub.

Linnal puudub ülevaade sellest, kui paljud ettevõtetest on end pakendiettevõtjana registreerinud ja/või kasutavad TKO-de teenuseid turule paisatud pakendite kokkukogumiseks.

Pakendite ja pakendijäätmete teke Kuressaare majapidamistes ja ettevõtetes on toodud Tabel 7 ja Tabel 8. Andmed näitavad selget liigiti kogumise suurenemist eelkõige majapidamistest pärineva klaaspakendi osas. Ülejäänud pakendiliikide osas on andmed hüplikud.

**Tabel 7. Pakendite ja pakendijäätmete teke majapidamistes aastatel 2009–2013 (tonnides),
sulgudes on toodud pakendite ja pakendijäätmete teke elaniku kohta kilogrammides**

Aasta	Paber- ja kartongpakend (15 01 01)	Segapakend (15 01 06)	Klaaspakend (15 01 07)
2009	50 (3,3)	196 (13)	0
2010	0	216 (14)	2 (0,1)
2011	37 (2,5)	97 (7)	56 (3,8)
2012	57 (3,9)	127 (9)	79 (5,4)
2013	79 (5,6)	195 (14)	82 (5,8)

Kuussaare linna, Lääne-Saare valla ja Pihtla valla ühine jäätmekava 2015-2020
 Lisa 1. Kuussaare linna jäätmemajanduse hetkeolukord

Tabel 8. Pakendite ja pakendijäätmete teke ettevõtetes aastatel 2009–2013 (tonnides)

Aasta	Paber- ja kartongpakend (15 01 01)	Segapakend (15 01 06)	Klaaspakend (15 01 07)
2009	160	6	121
2010	149	42	118
2011	229	144	31
2012	185	182	106
2013	231	145	101

Joonis 1. Kuussaare linna avalikud pakendipunktid 2014. detsembri seisuga (märgitud punaste ringidega, linnapiiri tähistab punane punktiirjoon)

3.1.3 Ohtlikud jäätmed

Ühel kuni kahel korral aastas (kevel ja sügisel) korraldab OÜ Saaremaa Prügila linnas ja lähivaldades kogumisringe (SA KIK toetusel) kodumajapidamises tekkinud ohtlike jäätmete kokkukogumiseks. 2014. aastal ohtlike jäätmete kogumisringe ei toimunud. Ohtlikke jäätmeid saavad elanikud ära anda ka Kudjape jäätmejaamas. Jäätmejaam võtab alltoodud kogustes ohtlikke jäätmeid Kuussaare linna rahvastikuregistrisse kantud füüsilistel isikutelt tasuta vastu kord poolaastas:

- 10 elavhõbeda lampi
- 10 kg vanaõli, õlifiltreid, õlist pühkematerjali
- 10 kg värvi-, liimi-, laki- ja lahustijäätmeid

- 10 kg happejääke
- 10 kg ohtlike ainetega saastunud pakendeid
- 10 kg olmekemikaale, pestitsiide
- 0,5 kg aegunud ravimeid

Tasuta vastuvõetud ohtlike jäätmete käitluskulud kompenseerib Kuressaare Linnavalitsus jäätmejaama operaatorile.

Ohtlike jäätmete teke majapidamistes ja ettevõtetes on ära toodud tabelites Tabel 9 ja Tabel 10. Ettevõtete ohtlikest jäätmetest moodustab enamuse laevadelt vastu võetud pilsivesi.

Tabel 9. Ohtlike jäätmete teke majapidamistes aastatel 2009–2013 (tonnides). Sulgudes on toodud ohtlike jäätmete teke elaniku kohta kilogrammides

Aasta	Ohtlikud jäätmed	Asbest	Vanaõli
2009	72 (4,8)	8,8	0,8
2010	54 (3,6)	0	0
2011	28 (1,9)	0,2	1
2012	20 (1,4)	8,5	0
2013	42 (3,0)	19,6	0

Tabel 10. Ohtlike jäätmete teke ettevõtetes aastatel 2009–2013 (tonnides)

Aasta	Ohtlikud jäätmed	Pilsivesi	Asbest	Vanaõli
2009	482	389,4	16,1	24,3
2010	402	309,8	1,8	17,0
2011	439	310,1	7,5	45,1
2012	487	317,4	54,9	39,2
2013	464	309,9	42,92	19,5

3.1.4 Biojätmed

Kuni 1.septembrini 2014 veeti jäätmevaldajatelt kogutud **köögi- ja sööklajajätmed** Kullimäe veepuhastusjaama, kus need komposteeriti aunas koos reoveesetega. Varasemalt üritati suunata biojätmed koos reoveemudaga metaantanki elektrienergia tootmise eesmärgil, kuid hiljem jäätmete suure võõrise sisalduse tõttu mindi üle vaid kompostimisele. 2014. aasta septembrist viiakse korraldatud jäätmeveo raames kogutud biojätmed Kudjape jäätmejaama, kus need nõrutatakse ja transporditakse mandrile (OÜ Paikre) kompostimiseks.

Aia- ja haljastusjätmeid saavad elanikud lisaks oma kinnistul kompostimisele viia Kudjape jäätmejaama (kuni 200 l poolaastas tasuta rahvastikuregistrisse kantud elaniku kohta). AS Ragn-Sells veab tasuta ära kuni 240 l konteinerisse pandud haljastusjätmed. Kuni 2013. aastani (k.a) võimaldas AS Kuressaare Veevärk, kes opereerib Kullimäe reoveepuhastusjaama, elanikel viia sinna tasuta oma haljastusjätmeid. See tegevus aga lõpetati AS-i nõukogu otsusest tulenevalt, kuna koos haljastusjätmetega toodi veepuhastusjaama olulisel määral prügi. Oksi võtab elanikkonnalt tasuta vastu AS Kuressaare Soojus, kes toodab hakkpuidust nii soojust kui ka elektrit.

Kuressaare Linnamajandus kogub avalike haljasalade ja Kudjape kalmistu haljastusjätmed eraldi platsile (Ringtee 9), kus nendest toodetakse komposti, mida omakorda kasutatakse linna

haljastustöödel. Kuna Ringtee 9 kompostimisväljak ei vasta kehtivatele nõuetele (puudub nõrgvee kogumissüsteem), siis ei võeta seal vastu elanike haljastusjätmeid. Ringtee 9 kompostimisväljaku nõuetele mittevastamisest tuleneb ilmselt ka ametlikus statistikas kajastuv aia- ja haljastusjätmete tekke järsk vähenemine aastal 2013 (Tabel 11).

Kuressaares on 2014. aastal suureks probleemiks aia- ja haljastusjätmete äraandmise tingimused. Kokkuriisunud puulehti tekib sügisel mitme kuu jooksul massiliselt ja 2014. aastal on nende üleandmise võimalused ebapiisavad või liiga kallid.

Tabel 11. Biolagunevate jätmete teke Kuressaares aastatel 2009–2013 (tonnides)

Aasta	Köögi- ja sööklajätmed (20 01 08)	Aia- ja haljastusjätmed (20 02 01)
2009	0	511
2010	0	501
2011	165	505
2012	185	502
2013	169	6

Fekaalide ning kanalisatsioonisetete veoga tegelevad AS Kuressaare Veevõrk, OÜ Prügimees ja vähesel määral OÜ Timberko. Ametlik kanalisatsioonijätmete purgimise koht asub Kuressaares Kullimäe reoveepuhastusjaama territooriumil.

3.1.5 Ehitusjätmed

Ehitusjätmeid võtavad vastu Kudjape jäätmejaam ja AS Level. Kudjape jäätmejaamast viiakse osa ehitusjätmeid edasiseks käitlemiseks AS-i Level, kuna jäätmejaamal endal puudub võimalus ehitusjätmete purustamiseks. Eterniiti võetakse vastu Kudjape jäätmejaamas. Asbesti sisaldava eterniidi kogumiseks seni kampaaniaid (kogumisringe) korraldatud ei ole, kuid vajadus selleks on olemas. Ehitusjätmeid (jäätmekood 17) on Kuressaares tekkinud JATS-i andmetel 3186 kuni 37 165 tonni aastas.

3.1.6 Probleemtooted

Probleemtoodete tagastamise võimalus on eelkõige Kudjape jäätmejaamas. Tasuta võetakse piiramata koguses vastu komplektseid elektroonikaseadmeid ja pliiakusid. Piiratud koguses võetakse Kuressaare linna rahvastikuregistrisse kantud elanikelt vastu rehve (kuni 8 tk korraga), akusid ja patareisid (kuni 10 kg) (piirangud kehtivad poolaasta kohta). Elektroonikaromusid ja vanarehve võtab tasuta vastu ja romusõidukeid ning vanu akusid ostab ka linna lähedal asuv Sikassaare Vanametall OÜ. Romusõidukeid võtab vastu kaks metalli kokkuostjat. Patareide tagastamise kastid on olemas enamikus Kuressaare kauplustes, kuid nii patareide kui akude tagastamise võimalusi kauplustes tuleb kontrollida. Vanarehve võtab Kuressaares vastu O.S.I Grupp OÜ (MTÜ Rehviringlus). MTÜ-l Eesti Rehviliit Kuressaares kogumispunkt puudub.

Elektroonikaseadmete tagastamisvõimalustest kauplustes pigem ei teata. Kahjuks on kontrollimisel selgunud, et ka elektroonikat müüvate kaupluste müüjad ise pole alati teadlikud elektroonikaromude tasuta tagasivõtmise kohustusest. Linnal puudub ülevaade

tootjavastutusega kaetud jäätmeliikide (elektroonikaromud, vanarehvid, akud jmt) kogumise kohta selleks kohustatud ettevõtete poolt. Ülevaade probleemtoodetest tekkinud jäätmetest on antud Tabel 12.

Tabel 12. Probleemtoodetest tekkinud jäätmed Kuressaares aastatel 2009–2013 (tonnides)

Aasta	Elektroonikaseadmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 35*, 20 01 36)	Vanarehvid (16 01 03)	Romusõidukid (16 01 04*, 16 01 06)	Patareid ja akud (16 06, 20 01 33*, 20 01 34)	Põllumajandusplast (02 01 04)
2009	62	15	965	5	17
2010	51	15	2	4	2
2011	17	104	10	4	0
2012	4	93	35	2	0
2013	6	262	318	3	0

3.1.7 Muud jäätmeliigid

Muude jäätmekavas käsitletavate jäätmeliikide teke Kuressaares on toodud tabelis Tabel 13.

Tabel 13. Muude jäätmeliikide teke Kuressaares 2009–2013 (tonnides)

Aasta	Tervishoiu- ja veterinaarjätmed (18 01, 18 02)	Rõiva- ja tekstiiljätmed (20 01 10, 20 01 11)	Metallijätmed (15 01 04, 17 04, 20 01 40)
2009	5,2	14	144
2010	5,8	2	75
2011	5,9	3	1797
2012	4,0	4	1010
2013	4,0	12	810

3.1.8 Jäätmekäitluskohad

Kudjape prügilas Lääne-Saare vallas lõpetati jäätmete ladestamine 2009. aasta juulis, prügila korrastati lõplikult 2013. aastal. Prügila järelhooldusega tegeleb OÜ Saaremaa Prügila, kellele on Keskkonnaameti poolt väljastatud vastav jäätmeluba, milles on ära toodud järelhoolduse nõuded (niitmine, lademe vajumise mõõtmine, kraavide korrashoid, veeproovide võtmine põhjaveest jmt).

Kuressaare linnale lähim jäätmejaam asub Kudjapel (linna piirist umbes 1 km) endise Kudjape prügila kõrval. Kudjape jäätmejaam kuulub OÜ-le Saaremaa Prügila, mille üks osanikke on Kuressaare linn. Jäätmejaama ülesehitamiseks on kasutatud SA-lt Keskkonnainvesteeringute Keskus saadud laenu. Laenu tagasimaksmine toimub kuni 2023. aastani. Rendilepingu alusel opereerib kuni 2020. aastani jäätmejaama OÜ Kudjape Ümberlaadimisjaam. Jäätmejaama operaator maksab renti OÜ-le Saaremaa Prügila, kes omakorda maksab tagasi SA-lt KIK võetud laenu.

Kudjape jäätmejaam võtab nii elanikelt kui ettevõtelt vastu praktiliselt kõiki jäätmeliike, sh segaolmejäätmeid. Jäätmejaama teenuse kasutamine on suhteliselt mugav ja jäätmejaam on

Kuressaare linna, Lääne-Saare valla ja Pihitla valla ühine jäätmekava 2015-2020
 Lisa 1. Kuressaare linna jäätmemajanduse hetkeolukord

avatud kuuel päeval nädalas. Seetõttu eelistavad endiselt mitmed jäätmevaldajad viia oma jäätmeid ise jäätmejaama selle asemel, et need korraldatud jäätmeveo raames vedajale üle anda. Praegu ei paku Kudjape jäätmejaam paindlikku nn kolatakse teenust inimestele, kellel endal puudub võimalus jäätmete transportimiseks jäätmejaama (nt eterniit, suured elektroonikaromud, aia- ja haljastusjätmed).

Jäätmejaamas on muuhulgas olemas jäätmete sorteerimisliin ja jäätmekütuse tootmise liin (jäätmepurusti). 2013. aastal toodeti jäätmekütust 243 tonni. Kudjape jäätmejaamas sorditakse olmejäätmeid minimaalselt (segaolmejäätmetest nopitakse välja ohtlikud jätmed ja elektroonikaromud), vanapaber pressitakse kokku, ehitusjäätmeid sorditakse ja suunatakse käitlemiseks teise ettevõttesse.

Kudjape jäätmejaam ületab vajaminevat võimsust nii oma suuruse kui ka seadmete poolest, mistõttu võiks jäätmejaamas osutatavaid teenuseid edasi arendada, et ära kasutada kogu jäätmejaama potentsiaal.

Ülejäänud Kuressaare linnas asuvad jäätmekäitluskohad on toodud Tabel 14. Tabelisse on märgitud need ettevõtted, kes lisaks jäätmete kogumisele ja vedamisele neid ka Kuressaares taaskasutavad. Ettevõtted, kes koguvad ja/või veavad jäätmeid Saare maakonnas on leitavad Keskkonnaameti kodulehelt Keskkonnalubade Infosüsteemist⁶. Samast on leitavad täpsemad andmed Tabel 14 toodud ettevõtete jäätmekäitluse kohta.

Tabel 14. Jäätmekäitluskohad Kuressaare linnas (seisuga juuli 2014)

Ettevõte	Põhitegevus, mille käigus jäätmed tekivad	Käideldavad jäätmekogused, t/a	Jäätmekäitluskoht või tegevuskoht
Kuressaare Linnamajandus	Elamu- ja kommunaalmajanduse haldus	190	Ringtee 9 kompostimisväljak
Kuressaare Haigla SA	Haiglaravi	2,5	Kuressaare haigla
Kuressaare Autolammutus OÜ	Vrakkide demonteerimine	300	Pikk 64e
Stiiper Grupp OÜ	Sorteeritud materjali taaskasutusele võtmine	39 996	Roomassaare tee 2 ja 2d
Saaremaa Vanametalli Kokkuost OÜ	Sorteeritud materjali taaskasutusele võtmine	13 400	Kaare 4
Level AS	Valmis betoonisegu tootmine	18 920	Pikk tn 69
AS Saarte Liinid	Sadamate töö ja veeteede kasutamise seotud tegevused	640	Roomassaare sadam
AS Kuressaare Veevärk	Kanaliseerimine ja heitveekäitlus	65 250	Kuressaare reoveesette kompostimisväljak
AS Saare Erek	Elamute ja mitteametite ehitus	3455	Pihitla tee 28
AS Kuressaare Soojus	Auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	27 300	Kalevi 1a
G & G Puit OÜ	Puidust uste, akende, aknaluukide ja nende raamide tootmine (k.a väravad)	20	Kihelkonna mnt 8b

⁶ Jäätmekäitluskohtade kohta on info kättesaadav ka Keskkonnaregistri veebilehelt <http://register.keskkonnainfo.ee/envreg/main#HTTTPC3H7YOihZZgzN7bO0ErIckFEJdVksG>

3.2 Korduskasutus Kuressaares

Levinum korduskasutuse viis Kuressaares on kasutatud riiete ostmine ja müümine, mis toimub nii käest kätte kui ka vastavate poodide kaudu. Teise ringi riideid müüvate poodide arv pole täpselt teada, kuid kuna neid on peetud juba aastaid, siis võib eeldada, et tänaseks on see turg jõudnud optimaalse poodide arvuni. Vähesel määral turustatakse nendes poodides ka muid tarbeasju peale riiete. Paaril korral aastas toimuvad Kuressaares taaskasutuslaadad.

Kui teistes linnades (Tallinnas, Tartus, Pärnus) toimivad juba aastaid suuremad korduskasutuskeskused, siis Kuressaares selline keskus puudub. Kuna linn on kogu Saaremaa tõmbekeskus, on keskuse rajamine otstarbekas ja leiaks ilmselt kasutamist nii kauba annetajate kui ostjate poolt. Korduskasutuse edendamiseks tasuks proovida kasutatud riideesemete kogumist vastavate konteineritega (analoogselt MTÜ Riidepunkt konteineritele).

4 Jäätmemajandusega kaasnevad kulud

Viimastel aastatel ei ole Kuressaares läbi viidud jäätmemajandusega seotud projekte, välja arvatud ohtlike jäätmete kogumisringid, mida korraldab OÜ Saaremaa Prügila. Jäätmemajanduse korraldamise ja arendamisega seotud kuludest annab ülevaate Tabel 15.

Tabel 15. Kuressaares jäätmemajandusele tehtud kulutused ja saastetasu laekumine aastatel 2009–2014

	Saastetasu laekumine	Jäätme- majandusele tehtud kulutused, €	Sh jäätmete kogumisele ja käitlemisele tehtud kulutused	Sh organisatoorsed kulutused	Sh teadlikkuse tõstmisele tehtud kulutused	Sh järelevalve tõhustamise ks tehtud kulutused
2009	24 702	20 654	18 542	1913	199	0
2010	25 232	22 861	20 988	1405	468	0
2011	25 695	19 491	16 315	2732	0	444
2012	23 508	15 765	14 475	1290	0	0
2013	17 804	19 989	18 605	1384	0	0
2014	4036	14 035	11 004	671	1036	1324

Kuni 2010. aastani (k.a) tasus linnavalitsus ise ka pakendikonteinerite tühjendamise eest. Olmejäätmete 50%-lise soodushinnaga äraandmise kampaania eest tasus linn keskmiselt 2000 eurot aastas, kuni seda kampaaniat 2014. aastal enam ei korraldatud, kaalutlusel, et elanikud peaksid oma jäätmed üle andma korraldatud jäätmeveo raames tasudes selle eest ise. Kuni 2011. aastani (k.a) moodustas suure osa prügikuludest ohtlike jäätmete vastuvõtt jäätmejaamas (nt 2010. aastal lausa 14 000 eurot), ohtlike jäätmete kogumiseks tehtavad kulutused vähenesid hüppeliselt kui hakati korraldama ohtlike jäätmete kogumisringe.

Alates 2012. aastast on suur osa jäätmemajanduse kuludest seotud biojäätmete käitlemisega Kullimäe reoveepuhastusjaamas. Aastal 2012 kulus selleks 76% (12 000 eurot) jäätmemajandusele tehtud kulutustest sel aastal, 2013. aastal 72% (14 300 eurot) ning 2014. aasta I poolaastal 4711,70 eurot. Ilmselt ei ole biojäätmete sellisel viisil käitlemine jätkusuutlik ega lähtu ka printsiibist „saastaja maksab“.

Tulevikus peaks suurem osa jäätmemajanduseks tehtavatest kulutustest olema tehtud teadlikkuse tõstmiseks, jäätmemajanduse organiseerimiseks ja järelevalve tõhustamiseks, mitte otseselt (hüljatud) jäätmete kogumiseks ja käitlemiseks.

5 Jäätmemajanduse probleemid

Jäätmemajanduse põhiline infrastruktuur on tänaseks Kuressaares välja kujunenud – on olemas linnalähedane jäätmejaam, korraldatud jäätmevedu on sisuliselt rakendunud, on väljakujunenud pakendite kogumise võrgustik, toimuvad igaaastased ohtlike jäätmete kogumisringid jne. Siiski on sellisel kujul tegemist raamistikuga, mille püsimiseks ja edasiarendamiseks tuleb pidevalt tööd teha, sh ka suuremaid investeeringuid. Linna jäätmemajanduses on murekohti, mille lahendamiseks ei piisa linna eelarves ettenähtud vahenditest.

5.1 Lagunevad ja kasutuseta hooned

Kuressaares on umbes 50 niinimetatud kolemaja, millest osad ootavad kordategemist, kuid osad tuleb lammutada. Mõned kolemajad on muinsuskaitsete piirangutega. Lammutamist vajavad hooned on ära toodud jäätmekava peatükis *Jääkreostuse likvideerimine ja ulaladestuse ennetamine*. SA-lt KIK on kehtiva korra kohaselt võimalik saada toetust vaid põllumajanduslike-, militaar- ja tööstushoonete lammutamiseks. Kuressaares on aga omajagu muude funktsioonidega (peamiselt siiski elumajad) ehitisi, mis samuti tuleks lammutada, kuna need on muutunud ohtlikuks, omanikel aga puuduvad lammutamiseks rahalised võimalused.

5.2 Prügistamine

Vaatamata sellele, et Kuressaares toimub korraldatud jäätmevedu, esineb aeg-ajalt vähemkaidavates kohtades prügistamist. Joonis 2 on ära toodud viimastel aastatel avastatud prügistamisjuhtumite asukohad. Probleemseim koht on olnud Paju tänava äärne Põduste jõe luht. Prügistamise vähendamiseks tuleks rakendada jõulisemat järelevalvet (nt valvekaamera paigaldamine) ja liita võimalikult palju jäätmevaldajaid korraldatud jäätmeveoga. Ula-ladestatavad jäätmed on lisaks segaolmejäätmetele ka ehitusjäätmed ja elektroonikaromude (peamiselt televiisorite) osad.

Lisaks prügistamisele on probleemiks jäätmete põletamine, mida ikka veel peetakse sobivaks viisiks jäätmetest vabanemiseks. Jäätmete põletamise kohta jõuab linnavalitsusse üksikuid kaebusi, kuid enam tuleb jäätmete põletamine ilmsiks inimestega vesteldes. Jäätmete põletamise harjumuse murdmiseks tuleb teha aktiivset teavitustööd ja järelevalvet. Inimestele tuleb teadvustada, et jäätmete põletamine mõjub tervist kahjustavalt mitte ainult põletajatele endile, vaid kogu naabruskonnale.

Jääkreostusobjekte Kuressaare linnas ei ole.

Kuussaare linna, Lääne-Saare valla ja Pihla valla ühine jäätmekava 2015-2020
Lisa 1. Kuussaare linna jäätmemajanduse hetkeolukord

Joonis 2. Viimastel aastatel (2013-2014) avastatud prügistamise kohad Kuussaares (märgitud punaste täppidega)

6 Jäätmealase teadlikkuse tõstmine

Elanikkonna jäätmealase teadlikkuse tõstmiseks on eelkõige kirjutatud artikleid kohalikesse ajalehtedesse (Meie Maa, Saarte Hääl ja linnaleht Kuussaare Sõnumid), kuna see on kõige lihtsam teavitusemeetod ja ei nõua täiendavat rahastamist. Olulisemad teavitusartiklid on ära toodud Kuussaare Sõnumites, sest see leht jõuab igasse linna postkasti. Paraku lehe ilmumine postkasti ei taga selles olevate jäätmealaste artiklite läbilugemist. 2014. aasta lõpus saadeti igasse Kuussaare postkasti jäätmete sortimise juhend.

Kuussaare linna kodulehel www.kuussaare.ee hoitakse olulisemat infot jäätmekäitluse kohta, lehel olevat infot täiendatakse vastavalt vajadusele keskmiselt üks kord kuus.

Pakendite kogumise teemalist teavitustööd peavad vastavalt pakendiseadusele tegema taaskasutusorganisatsioonid. Tuleb tõdeda, et seni on seda tehtud ebapiisavalt. 2013. aastal kohalikul tasemel taaskasutusorganisatsioonide poolt teavitustööd ei tehtud, 2014. aastal ilmus ETO teavitusartikkel ja ETO rahalisel toel valmistati pakendipunktidele uued infosildid, TVO avaldas Saarte Häälles pakendite sortimisjuhendi. Üleriigiline teavitus (nt raadios) ei pruugi kuussaarlastereni jõuda, kuna suur osa siinsetest elanikest kuulavad kohalikkude Kadi Raadiot.

Omaette teavituskampaaniaks saab pidada Teeme Ära talgud, kuna see kampaania on igaaastane ja üleriigiline ning sümboliseerib paljude jaoks ebaseaduslikult metsa viidud prügi koristamist. Kuressaare linn on Teeme Ära talgutel samuti prügi koristamise eesmärgiks võtnud: näiteks 2013. aastal koristati Roomassaare tee äärest lennuraja pikenduselt prügi ja vanarehvid, 2014. koristati prügi Paju tänava äärselt Põduste jõe luhalt. Kuna linnavalitsuse poolt korraldatud talgud ei ole linnarahva seas kuigi populaarsed, võiks edaspidi proovida võimalust, kus linnavalitsus ise talgud ei korralda, kuid toetab eraisikute algatatud heakorralgud kokku kogutud jäätmete äraveoga.

Vaatamata sellele, et infot on levitatud ja see on ka igal ajal leitav Kuressaare linna kodulehelt või kasutades internetis otsingusüsteeme, peab tõdema, et inimeste teadlikkus korraldatud jäätmeveo olemusest, pakendite sorteerimisest, aga ka jäätmejaama teenuste osas on vähene. Sageli ei teata, milliseid jäätmeid kuhu saab ära anda, kas selle eest tuleb maksta või mitte. Ka tootjavastutust kandvad ettevõtted ei ole alati kursis oma kohustusega teatud jäätmeid elanikelt tasuta vastu võtta.

Ilmselt tuleb teavitustööd teha järjepidevalt ja mitmetele erinevatel sihtgruppidele (eramajade elanikud, korteriühistud, ettevõtted jt). Oluline on leida ja kasutada selliseid teavitusviise, mis viivad jäätmealase info ka nende inimesteni, kes teemast huvitatud ei ole. Väga tähtis on omavalitsuse ametnike jäätmealane koolitamine, kuna just neil on väga suur roll kohaliku jäätmemajanduse arendamisel.

7 Järelevalve

Kuressaares teostavad jäätmekäitlusalast järelevalvet heakorra järelevalve spetsialist ja keskkonnaspetsialist. Keskkonnainspeksioon üldiselt linnas jäätmeprobleeme ei lahenda (näiteks prügistamise juhtumid). Pidevat kontrollimist ja korralekutsumist on tulnud linnas teha pakendikonteinerite õigeaegse tühendamise osas vältimaks nende ületäitumist. Prügistamise juhtumite korral selgitatakse võimalusel välja teo toimepanija ja esitatakse trahvinõue. Järelevalve teiste jäätmehoolduseeskirja nõuete täitmise osas on paraku kesine peamiselt ajapuuduse tõttu.

2014. aastal soetati järelevalve paremaks teostamiseks teisaldatav valvekaamera, mille abil hoitakse silma peal pakendipunktidel, kuid mida saaks kasutada ka prügistamise kohtade valvamiseks ja prügistajate tuvastamiseks. Järelevalveametniku töö tõhustamiseks oleks vaja soetada ka katastriüksuse täpsusega asukoha tuvastamist võimaldav seade. Kaaluda tuleks täiendavate statsionaarsete valvekaamerate paigaldamist probleemsete pakendipunktide juurde. Jäätmehoolduseeskirja nõuete täitmise kontrollimist tuleks teha süstemaatiliselt (nt teha kindlaks korteriühistud ja asutused, kellel on kohustus pidada biojäätmete konteinerit ning kontrollida kohapeal, kas see on olemas; teha kindlaks ettevõtted, kes liigituvad pakendiettevõtjaks ja kontrollida, kas nad täidavad sellest tulenevaid kohustusi; kontrollida kohapeal kohalikke kauplusi, kas neis võetakse elanikelt tasuta vastu teatud liiki jäätmeid jne). Pikaajalistesse prügistamise kohtadesse tuleb panna keelavad sildid. Järelevalve eest vastutavad ametnikud vajavad pidevat koolitamist, et olla kursis õigusaktide nõuetega ja õppida efektiivseid järelevalvemeetodeid.